

Arbetsmarknadsnämndens verksamhetsspecifika EU-positions-papper

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Stockholms stad antog den 29 april 2013 *Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna – positions-papper om EU, staden och stockholmarna, utl. 2013:39*. I beslutet gav kommunfullmäktige uppdrag till ett flertal nämnder och bolag, däribland arbetsmarknadsnämnden, att före utgången av 2013 utarbeta ett verksamhetsspecifikt EU-positions-papper att gälla tills vidare.

Syftet med EU- positions-papperen är att staden och dess berörda verksamheter ska fastslå sin grundinställning till EU-politiken inom sitt verksamhetsområde och dess påverkan på Stockholm och stockholmarna. Papperet ska kunna fungera som en konkret vägledning för medarbetare i det dagliga påverkansarbetet gentemot EU, genom att slå fast en struktur för hur arbetet ska bedrivas samt klarlägga vilka principer som ska vara vägledande.

Positions-papperet ska utgöra bilaga till nämndernas verksamhetsberättelse 2013 och ska ligga till grund för framtagandet av strategier och aktiviteter för nämndens arbete med EU-frågor. Aktiviteterna ska årligen inkluderas i nämndens verksamhetsplan.

Papperet har stämts av med stadsledningskontoret.

Kommunfullmäktiges EU-positions-papper

Kommunfullmäktiges EU-positions-papper slår fast att tre ömsesidigt förstärkande principer ska styra stadens EU-arbete:

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå.
 - Staden har en positiv grundsyn på EU-samarbetet.
 - EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde, jämfört med kommunal och nationell politik.
 - EU:s budget bör minskas och skattebetalarnas pengar värnas.

2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.
 - EU:s fokus bör ligga på fullbordandet av den inre marknaden och på fortsatt utveckling av miljöpolitiken.
 - Det primära syftet med all offentlig upphandling bör vara att ge skattebetalarna varor och tjänster av hög kvalitet till lägsta acceptabla kostnad. Det är angeläget att regelverket ger staden möjlighet att välja miljövänliga lösningar, utan att slå fast detta som ett tvingande krav.
 - Staden ställer sig avvisande till att ge offentliga myndigheter större möjlighet att ge stöd som hotar att snedvrída konkurrensen.

3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.
 - EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd.
 - EU ska lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. Frivilliga insatser bör alltid föredras framför nya EU-lagar.

För att få ett ökat genomslag för stadens ståndpunkter betonas i kommunfullmäktiges EU-positionsapper vikten av att vid sidan av direkt påverkansarbete även aktivt använda stadens samarbetsorganisationer. Det handlar huvudsakligen om EUROCITIES, Stockholmsregionens Europaförening och Sveriges Kommuner och Landsting. Betydelsen av strategisk användning av EU-projekt liksom att anordna seminarier och konferenser på för staden angelägna teman lyfts också fram.

EU:s inflytande på nämndens arbete

EU bedriver ett aktivt arbete inom de flesta av nämndens verksamhetsområden. Arbetsmarknadsfrågor, vuxenutbildning, språkinläring, integration, ungdomsarbetslöshet, flykting- och nyanländafrågor samt situationen för nationella minoriteter är alla områden där EU är pådrivande för ett aktivt samarbete mellan medlemsstaterna. Inom de flesta av dessa områden har EU dock ingen direkt makt i form av lagstiftning och tvingande regler. EU har istället genom så kallade mjuka metoder som till exempel den öppna samordningsmetoden (Open Method of Coordination), kollegiala granskningar (peer reviews) och policyarbete försökt att påverka medlemsländerna i önskad riktning. Tanken med detta har varit att möjliggöra för länderna att inspireras och lära av varandra.

Inom arbetsmarknadsområdet arbetar EU också med rekommendationer inom vissa prioriterade områden. Ett sådant exempel är ministerråds rekommendation om en Ungdomsgaranti

(2013/C 120/01). Rekommendationen är inte rättsligt bindande för EU-länderna, men bör ändå ses som en tyngre form av uppmaning till medlemsländerna. Ungdomsgarantin syftar till att säkerställa att alla unga under 25 år inom en period av fyra månader efter att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning får ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik.

Inom flyktingområdet har dock EU direkt rättslig påverkan. Ett exempel på detta är det så kallade Mottagardirektivet. I EU:s mottagardirektiv fastställs miniminormer för mottagandet av asylsökande i medlemsstaterna samt regler för bosättning, skolgång, arbete och sjukvård.

EU-fonderna utgör ett av de viktigare instrumenten för EU att styra utvecklingen i en viss riktning genom EU-finansiering. Flera av EU:s fonder är tydligt inriktade på de ansvarsområden som faller inom arbetsmarknadsnämndens mandat och genom fonderna kan EU:s politik få ett mer direkt genomslag i det utvecklingsarbete som bedrivs inom staden och i regionen. Exempel på aktuella fonder är Erasmus + som gäller utbildningsområdet inklusive lärlingsutbildning, vuxenstudier och kompetenshöjning för professionella. Europeiska Socialfonden inriktar sig i hög grad på arbetsmarknadsinsatser för dem som står långt från arbetsmarknaden.

Ett viktigt styrinstrument för EU:s politik inom nämndens verksamhetsområden är EU 2020-strategin som ska möjliggöra en smart, hållbar och inkluderande tillväxt i Europa. I strategin redovisas överordnade mål och strategier varav några direkt berör nämndens verksamhetsområde. Det gäller framförallt de strategier som omfattar en agenda för ny kompetens och arbetstillfällen samt unga på väg. Kopplat till dessa strategier kommer det att finnas möjligheter till finansiering av projekt via EU:s olika fonder.

Även om EU inom arbetsmarknads- och utbildningsområdet inte har lagstiftning och andra tvingande regler för medlemsländerna så är EU:s arbete inom dessa områden ändå av stor betydelse. Såväl arbetsmarknadsfrågorna som utbildningsfrågorna har tydliga europeiska dimensioner som förstärks i takt med den ökade rörligheten inom Europa. Ett tydligt exempel på arbetsmarknadsfrågans europeiska dimension är frågan om EU-medborgare som söker arbete bland annat i Sverige och som lever i en mycket socialt utsatt situation. Den ökade rörligheten medför också behov av att ökad samsyn när det gäller värderingen av

olika utbildningar. En tredje aktuell fråga med en tydlig europeisk dimension är frågan om sociala krav i upphandlingar som blir allt vanligare i många europeiska länder som ett sätt att öppna arbetsmarknaden för grupper som annars står långt ifrån arbetsmarknaden.

Principer för nämndens EU-arbete

Arbetsmarknadsnämnden arbetar, i enlighet med kommunfullmäktiges internationella strategi, aktivt med EU-frågor för att utveckla verksamheten och tillvarata stockholmarnas intressen. Nämndens EU-arbete tar sin utgångspunkt i de principer som slås fast i kommunfullmäktiges beslut om stadens övergripande EU-positionsapper.

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå
2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.
3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.

Arbetsmarknadsnämndens engagemang och intresse för EU-frågorna rör främst verksamhets specifika områden som har direkt påverkan på verksamheten, snarare än EU:s roll och funktionssätt.

Arbetsmarknadspolitikerna är i huvudsak ett nationellt ansvarsområde som på EU-nivå bevakas bland annat av Arbetsförmedlingen. Arbetsmarknadsnämndens engagemang i frågorna på EU-nivå ska utgå från de delar av arbetsmarknadspolitikerna som berör lokal och regional nivå. Fokus ska ligga på de frågor som berör målgrupper som omfattas av kommunens insatser. Av särskilt intresse är då grupperna långtidsarbetslösa, unga arbetslösa, unga 16-19 år som omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret samt nyanlända.

Staden arbetar aktivt för att finna nya vägar till arbete för utsatta grupper – främst genom att staden själv som arbetsgivare tar emot arbetslösa i olika former av arbetsmarknadsinsatser men också genom samverkan med andra arbetsgivare. Nämnden ska i detta sammanhang ta tillvara erfarenheter och goda exempel från andra länder som syftar till att öppna arbetsmarknaden för nya grupper. Ett sådant exempel är de erfarenheter som nu finns från allt fler länder avseende sociala krav i upphandlingar som ett sätt att skapa nya vägar till jobb för utsatta grupper på arbetsmarknaden. I detta sammanhang är det särskilt relevant för nämnden att bevaka lagstiftning och tillämpning på EU-nivå gällande offentlig upphandling och förutsättningar för både partnerskap, samverkan och krav på upphandlade leverantörer.

Utifrån att såväl arbetsmarknadsfrågor som utbildningsfrågor har tydliga europeiska dimensioner genom den allt mer öppna europeiska arbetsmarknaden är nämnden positiv till en fortsatt utveckling av kunskaps- och erfarenhetsutbyte i olika former mellan medlemsländerna i dessa frågor. Nämnden har deltagit i två projekt gällande kollegiala granskningar (peer reviews) och är av uppfattningen att denna form på ett positivt bidrar till lokal verksamhetsutveckling.

En viktig utgångspunkt för nämnden är dock att verksamhetsutveckling ska styras nationellt och lokalt utifrån lokala förutsättningar då Europas länder har mycket olika traditioner och förutsättningar inom de verksamhetsområden som nämnden ansvarar för. Detta ska vara vägledande för nämnden agerande på såväl policynivå som i konkreta utvecklingsprojekt.

Inom arbetet med de Nationella minoriteterna har Sverige anslutit sig till ”Den europeiska ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter” och ”Stadgan om landsdelsspråk eller minoritetsspråk” som utöver lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk är vägledande för nämndens arbete med nationella minoritetsfrågor. Utifrån situationen för nationella minoriteter i Europa är det av särskild vikt för nämnden att på EU-nivå följa och bevaka Roma-frågan för att inhämta metoder som varit framgångsrika i romsk inkludering, samt att bevaka de rekommendationer och riktlinjer som ges från Europarådet avseende nationella minoritetsfrågor.

Nämndens konkreta EU-arbete ska bidra till:

a) Verksamhetsutveckling, b) Positionering och c) Bevakning och påverkan enligt stadens internationella strategi. Dessa utgångspunkter utgör rättesnöre för om ett samarbete eller ett projekt är önskvärt och motverkar otydlighet för enskilda medarbetare i deras EU-arbete.

Verksamhetsutveckling innebär att samverkan eller ett projekt ska ge ett mätbart mervärde med fokus på kompetenshöjning och metodutveckling genom EU-samarbeten och finansiering.

Positionering innebär att nämnden sprider information i Europa om det utvecklingsarbete som görs i staden och därmed bidrar till spridningen av stadens vision om ett Stockholms i världsklass. Detta sker genom ett antal EU-projekt med transnationella element såväl som genom de transnationella nätverk som nämndens medarbetare deltar i.

Bevakning och påverkan av policy- och metodutvecklingen inom EU görs löpande genom nämndens engagemang i flera olika nätverk inom ramen för EUROCITIES men även i andra internationella nätverk samt i ett antal europeiska samverkansprojekt. Nämnden bevakar beslut från EU inom verksamhetsområdet.

Konkreta exempel på nämndens EU-policyarbete

- Löpande bevakning av EU-policy och konferenser/erfarenhetsutbyte inom nämndens verksamhetsområden
- Etablerande av en intern samverkansgrupp för nämndens tre verksamhetsområden: vuxenutbildning, svenska för invandrare och Jobbtorg Stockholm. Denna samverkansgrupp har i uppdrag att samordna och ge stöd till ett aktivt EU-arbete inom nämndens verksamheter
- Delta i eller driva EU-projekt som en del av metodutvecklingen inom nämndens verksamhetsområden
- Fortsatt satsning på kompetenshöjande insatser för personalen med inriktning på EU-kompetens
- Aktivt engagemang inom EUROCITIES och andra relevanta nätverk för bevakning och påverkan samt samverkan med Stockholmsregionens Europakontor, Sveriges Kommuner och Landsting, Arbetsförmedlingen samt med andra för nämnden relevanta intressenter
- Aktivt utbyte inom det transnationella kontaktnätverk som finns inom verksamheterna och en fortsatt utbyggnad av detta nätverk med fokus på kompetens- samt metodutveckling.
- EU-projektrådgivning/stöd för att stimulera EU-projekt inom nämndens verksamhetsområde med särskilt fokus på vuxenstudier, språkinsatser, stöd till NEETS, funktionsnedsatta och långtidsarbetslösa samt kompetenshöjning för personal.
- Nämnden kommer att presentera sin verksamhet vid minst en europeisk konferens årligen för positionering och påverkan samt genom anordnandet av konferenser och

seminarier på olika nivåer för spridning av nämndens
erfarenheter och goda exempel.